

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑ 16-11-13
ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΕ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Ο κλάδος μας, ο επιστημονικός και επαγγελματικός φορέας που δημιουργεί και παράγει στον χώρο του δομημένου περιβάλλοντος ζει πρωτοφανείς καταστάσεις και καθημερινές ανατροπές.

Όλοι βιώνουμε το ότι δεν υπάρχουν δουλειές, δεν γίνονται επενδύσεις, τα μικρά γραφεία και οι τεχνικές επιχειρήσεις κλείνουν και απολύουν προσωπικό, όλοι ζούμε την ανεργία στον χώρο μας.

Φυσικά όταν δεν υπάρχει παραγωγή τίποτα δεν μπορεί να λειτουργήσει και όλα τα παραπάνω είναι επακόλουθα.

Δικαιολογούμε ή αιτιολογούμε την κατάσταση αυτή με τον όρο “κρίση”.

Φυσικά υπάρχει η μνημειώδης κρίση του μνημονίου που ζούμε στην Ελλάδα, υπάρχει όμως και η γενικότερη κρίση στην οικονομική ζώνη που βρισκόμαστε. Η πρώτη είναι και συνέπεια της δεύτερης.

Φοβάμαι ότι σε ότι αφορά την κρίση στον τόπο μας, δεν έχουμε την δυνατότητα επιλογών στα πλαίσια του κοινωνικοπολιτικού συστήματος που ζούμε. Οι εξελίξεις θα καθοριστούν ή από τις διεθνείς οικονομικές επιλογές πέρα από την δική μας βούληση ή δυναμικά με μεγάλες κοινωνικές εντάσεις με την δική μας βούληση.

Οι επιλογές αυτές **έχουν γίνει από καιρό**, προ της εμφάνισης της κρίσης, ώστε να είναι προετοιμασμένο το τοπίο για την μετά την κρίση εποχή.

Εδώ και χρόνια βλέπουμε συνεχείς μεταβολές στον τρόπο παραγωγής και σχεδιασμού των προϊόντων και έργων. Βλέπουμε να αλλάζει η κλίμακα των έργων, βλέπουμε να αλλάζει ο ρόλος μας σαν αρχιτέκτονες, δηλαδή σαν **αρχικοί δημιουργοί**, μέσα σε αυτήν την αλυσίδα παραγωγής, βλέπουμε να αξιολογείται το προϊόν μας με διαφορετικά κριτήρια.

Ακούμε για την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος, για την εξοικονόμηση ενέργειας, την αειφόρο ανάπτυξη και κυρίως ακούμε για την ανάγκη προσαρμογής της παραγωγής στις παραπάνω επιταγές.

Προφανώς ο μέχρι σήμερα τρόπος παραγωγής εξάντλησε τις δυνατότητες δημιουργίας υπεραξίας και αν δεν βρει τρόπους τροποποίησης της παραγωγής δεν μπορεί να

επιβιώσει.

Η εισαγωγή των νέων αυτών παραμέτρων ως **επιταγών** πλέον , ως προς το προϊόν και την διαδικασία, είναι ένας καλός τρόπος επιβολής ενός νέου τρόπου παραγωγής ή τουλάχιστον ριζικής αναπροσαρμογής του υφιστάμενου.

Οι αλλαγές και οι ριζικές αναπροσαρμογές της παραγωγής ιστορικά δημιουργούν εντάσεις, ισοπέδωση και εξαφάνιση δομών και νοοτροπιών ακόμη και πόλεμο τουλάχιστον οικονομικό.

Αυτή η περίοδος των αναπροσαρμογών, είναι η κρίση και αυτό ζούμε σήμερα.

Το να εντάξουμε στον σχεδιασμό μας την προστασία του περιβάλλοντος, την εξοικονόμηση ενέργειας, την αειφόρο ανάπτυξη κλπ είναι στόχοι θετικοί, αλλά ανατρέπουν και το προϊόν και τον τρόπο παραγωγής και πετυχαίνονται με θυσίες και πιθανόν θύματα.

- Αλήθεια πόσοι από εμάς έδωσαν σημασία όταν προ εικοσαετίας ακούσαμε τον όρο αειφόρος ανάπτυξη? Πόσοι από εμάς κατάλαβαν την εξάρτηση του σχεδιασμού και της παραγωγής με το περιβαλλοντικό αποτύπωμα? Πόσοι συνειδητοποίησαν τις αλλαγές που εισάγει?
- Αλήθεια πόσοι από εμάς τους αρχιτέκτονες, δώσαμε σημασία, όταν προ δεκαετίας περίπου αποφασίστηκε ο ΚΕΝΑΚ για την εξοικονόμηση ενέργειας στα κτήρια, ζητούσαμε παρατάσεις της εφαρμογής του για να μην αλλάξουμε το προϊόν και τον τρόπο παραγωγής μας?
- Αλήθεια πόσοι από εμάς δεν θεωρήσαμε πολιτικό τερτίπι εντυπωσιασμού την μετονομασία του ΥΠΕΧΩΔΕ (Χωροταξίας) σε ΥΠΕΚΑ (ενέργειας και κλιματικής αλλαγής), πόσοι σκεφτήκαμε ότι άλλο είναι το ζητούμενο?
- Αλήθεια πόσοι από εμάς τους αρχιτέκτονες έχουμε σκεφτεί ότι όλη αυτή η καταγίδα νόμων στον χώρο μας , όπως ο ΚΕΝΑΚ, ο ΝΟΚ, ο 3316 για τις μελέτες δημοσίου, ο 3919 για το άνοιγμα του επαγγέλματος , ο νέος τρόπος έκδοσης αδειών κλπ έχουν σχέση με τον νέο τρόπο παραγωγής στον χώρο μας.?

Και όμως όλα αυτά είχαν και έχουν δρομολογηθεί και η κρίση που ζούμε στον τομέα παραγωγής του αρχιτέκτονα είναι και εύχομαι να είναι, ένα μεταβατικό στάδιο αυτών των αλλαγών.

Αν λοιπόν θεωρήσουμε ότι η κρίση που ζούμε σήμερα είναι το αναγκαίο διάστημα προσαρμογής στο νέο σύστημα παραγωγής, τότε πιθανόν, όσοι επιζήσουν, θα έχουν την δυνατότητα να δημιουργήσουν σε ένα νέο τοπίο.

Το ζητούμενο όμως είναι ποιο θα είναι το νέο Τοπίο μέσα στο οποίο θα παράγει η Αρχιτεκτονική, σε ποιο χώρο θα δημιουργεί ο αρχιτέκτονας , με τι δεδομένα και με ποιες απαιτήσεις με ποιες προδιαγραφές?

Τι έχουν επί τέλους εισάγει οι νέοι αυτοί νόμοι?

Εισάγουν την παραγωγή νέων κατασκευών, νέας φιλοσοφίας

- χαμηλού κόστους,
- γρήγορης υλοποίησης,
- εύκολα εμπορεύσιμων,
- μικρού κόστους συντήρησης,

- και μικρότερου χρόνου ζωής. Ίσως αυτό το τελευταίο , ο χρόνος, είναι και δάνειο από το μέλλον για την επιβίωση αυτού του συστήματος.

Το κόστος έχει σχέση με την ποιότητα και τις προδιαγραφές, με τον Ν3919 για το άνοιγμα του επαγγέλματος και ουσιαστικά της αποθεσμοθέτησης της υπεύθυνης εποπτείας μηχανικού οι απαιτήσεις αυτές μειώνονται και η εφαρμογή τους θα είναι αποτέλεσμα του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Η γρήγορη υλοποίηση έχει σχέση με την τυποποίηση, Ο νόμος για την θέσπιση μορφολογικών κριτηρίων ουσιαστικά αποβλέπει στην αρχιτεκτονική και επακόλουθα τυποποίηση των κατασκευών.

Η ευκολία πώλησης ενός προϊόντος έχει σχέση με την ποσότητα και την δυνατότητα διάθεσής του με πολλούς τρόπους. Η μείωση της ανάγκης μελέτης που εισάγει ο νόμος για την έκδοση των αδειών και ο νέος οικοδομικός κανονισμός είναι στην κατεύθυνση αυτή.

Το μικρό κόστος συντήρησης και ο μικρότερος μέσος όρος ζωής αντιμετωπίζονται από τον KENAK.

Με τον KENAK εξοικονομείται ενέργεια και χρησιμοποιούνται υλικά (κυρίως οργανικά) που γερνάνε και απαιτείται σε σύντομο διάστημα περίπου 20-30 χρόνια η αντικατάστασή τους.

Όλα αυτά μου δίνουν την εντύπωση ότι η στόχευση στην αναπροσαρμογή της παραγωγής είναι η **μετατροπή ενός πάγιου αγαθού**, που θεωρούσαμε την κάθε κτιριακή κατασκευή ,σε ένα **αναλώσιμο προϊόν**.

Φυσικά όλα τα παραπάνω είναι παράγοντες που θα επηρεάσουν την σύγχρονη αρχιτεκτονική παραγωγή.

Η αρχιτεκτονική σαν επιστήμη και σαν τέχνη λειτουργεί με κοινωνικές και τεχνικές παραμέτρους, λειτουργεί καταλυτικά μεταξύ του ανθρώπου και του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος και προτείνει τις βέλτιστες κατασκευές και διευθετήσεις που θα καλύψουν τις ανθρώπινες δράσεις.

Πως λοιπόν οι παραπάνω παράγοντες θα διαμορφώσουν την σύγχρονη αρχιτεκτονική, ή το σύγχρονο αρχιτεκτονικό τοπίο? Ποιο θα είναι το νέο αρχιτεκτονικό αντικείμενο?

Δεν φαντάζομαι να ξαναγίνουν οι γνωστές εμπορικές πολυκατοικίες γιατί δεν θα αντέξουν τις απαιτήσεις της φθοράς και αντικατάστασης.

Δεν φαντάζομαι τον μέσο ιδιώτη να πηγαίνει στον αρχιτέκτονα να του σχεδιάσει το σπίτι και να ονειρευτεί μαζί του.

Δεν φαντάζομαι να απαιτηθεί συνολικός σχεδιασμός

Αντίθετα,

Φαντάζομαι ιδιώτες και επιχειρήσεις να ασχοληθούν με την επανάχρηση υφισταμένων κτιριακών κελυφών.

Φαντάζομαι εταιρείες να ασχολούνται με την τυποποιημένη κατασκευή.

Φαντάζομαι ιδιώτες να ξεφυλλίζουν φιγουρίνια στους καναπέδες εμπορικών αντιπροσώπων για να αγοράσουν το σπίτι τους.

Φαντάζομαι τα μεγάλα δημόσια έργα να αποφασίζονται με κριτήρια κυρίως οικονομικής απόδοσης χωρίς τον ποιοτικό και κοινωνικό παράγοντα στο σχεδιασμό τους.

Φαντάζομαι δίκες και καταδίκες μηχανικών και εργολάβων για κακές κατασκευές και αποζημιώσεις σε αστικό επίπεδο.

Από δω και πέρα δεν θέλω να γίνω μάντης και άλλων κακών, ίσως η επί τριάντα χρόνια ένταξή μου σε ένα συγκεκριμένο σύστημα παραγωγής μου δημιουργεί αντιστάσεις στο να αποδεχτώ εύκολα ένα νέο.

Είμαι σίγουρος όμως ότι η αρχιτεκτονική και κάτω από αυτές τις νέες επιταγές, θα βρει τον τρόπο να δημιουργήσει, όπως το έκανε πάντα γιατί έχει σχέση με την προσαρμοστική ικανότητα του ανθρώπου.

Μπορεί όλα αυτά να αποτελέσουν μια ευκαιρία για κάτι νέο που το δικό μου μυαλό δεν μπορεί ακόμη να συλλάβει.

Είμαι σίγουρος ότι οι αρχιτέκτονες με το έργο τους θα συμβάλλουν ώστε το αρχιτεκτονικό έργο να υπηρετεί τις πάγιες αξίες που το καθιέρωσαν και τον κοινωνικό του ρόλο.

Ευχαριστώ
Γ. Μαδεμοχωρίτης

Πρόεδρος Τμήματος Αττικής
ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ